

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadók hivatalában átvételre.
Egyes évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 -
Helyben házhoz hozva.
Egyes évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 -
Védőpostán szállítva.
Egyes évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, abból az
ünnepektől kezdve, amelyek kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatalok
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kézfutatók visszaszá-
ndására vagy megőrzésére nem
váltalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 273. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1915 november 30.

Vilmos császár Bécsben.

Budapest, november 29. (Saját tudósítónktól.)

Vilmos császár ma Bécsbe érkezett.

Letörnek a heves olasz támadások.

A 39. gyalogezred vitézsége.

Budapest, nov. 29. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Az Isonzó menti csata tovább tart. A tegnapi kemény harcok is azzal végződtek, hogy csapataink összes hadállásainkat újra teljesen megtartották.

Az olaszok a görzi hídfő ellen ismét új ezredeket irányítottak és hasztalan veszteségeik dacára roham rohamra következett.

Az ellenség csak Oslaviánál és a Bodgorán tudott állásainkba behatolni, de újra kivertük.

A más pontokon összes támadásaik már tűzünkben hiusultak meg. A Monte San Michele körüli területen mindkét oldalon szintén nagyon jelentékeny olasz haderők hasztalanul támadtak.

San Martinonál a 39. számú gyalogezred és az Eger-vidéki 6. sz. népfőlkelő gyalogezred tünt ki. E harcokban különösen az északi Isonzószakaszon Tolmeintől északra fekvő hegyi állásaink ellen intézett heves támadásokat vertünk vissza.

Orosz hadszíntér.

Budapest, november 29. (Hivatalos.)

Nincs ujság.

A románok kiüritik a Duna-menti katonai raktárakat.

Budapest, november 29. (Saját tud.) Bukarestből jelentik: A hadügyminiszter elrendelte a Duna közelében fekvő katonai raktárak kiüritését. Az intézkedés oka az esetleges dunai orosz támadással függ össze.

Divat értesítés elsőrangú női szabóság.

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgy közönséget, hogy az őszi és téli divat összes újdonságai teljes választékban raktára érkeztek. Méret utáni rendelmények leggyorsabban eszközöltetnek, kész női blousok, pongyolák, kabátok, divat kelmék, selymek, bársonyok, kalapok, vásznak, fehérneműk, ernyők, ridiculók, harisnyák, keztük, szőnyeg-, függöny-, paplanok és takarók legjobban beszerezhetőek.

Beszámoló a szerbiai hadjárat eredményeiről.

Berlin, november 29. A nagy főhadiszállás közli:

A szerb hadsereg gyér maradványainak az albán hegyekbe menekülésével az e hadsereg elleni nagy hadműveletek lezajlottak. A hadműveletek legközelebbi célját: a Bulgáriával és a török birodalommal való szabad közlekedés megnyitását elértük.

A Mackensen tábornagy fővezérsége alatt álló hadseregrészek mozdulatait Kövess tábornok német csapatokkal megerősített osztrák-magyar hadserege a Drina és Száva ellen és Gallwitz tábornok hadserege a Duna ellen Szemendria és Ram-Báziás mellett október 6-án, Bojadjev bolgár tábornok hadserege pedig a negotin-píroti vonal ellen október 14-én kezdték meg.

Ezen a napon kezdte meg hadműveleteit a 2 bolgár hadsereg is, Todorov bolgár tábornok vezetése alatt Skoplje-Velez irányában.

A szövetséges csapatok azóta nemcsak a Dunán való átkelés hatalmas feladatát oldották meg gyorsan és simán, az ellenség szemelátára, noha a rettegett Koszovo-vihar idő előtti beköszöntése is akadályozta ezt, nemcsak az ellenség határerősségeit: Belgrádot — amelynek elfoglalásánál a brandenburgi tartalékhadtest mellett az osztrák-magyar 8. hadtest különösen kitüntette magát — továbbá Zajecsaárt, Knyazsevácot és Pírotot — amelyek vitéz bolgár szövetségeseink kezére kerültek — vivta meg rövidesen, hanem a harcokhoz szokott és vitézül verekedő ellenségnek a terep által támogatott szívós ellenállását is teljesen megtörte. Sem a feneketlen utak, sem az uttalan, mélyen behavazott hegyek, sem az utánpótlás és a szállítások hiánya nem voltak képesek előnyomulásunkat bármiképp is akadályozni. Több mint 100.000 ember, vagyis az egész szerb haderőnek csaknem fele hadifogoly, nem is szólva a harcban és a székések által szenvedett veszteségeikről. Ágyukat zsákmányoltunk, közöttük nehéz ágyukat és egyelőre át sem tekinthető mindennemű hadianyagot. A német veszteségek nagyon mérsékeltnek mondhatók, bármennyire sajnálatosak is. Betegségektől a csapaok egyáltalán nem szenvedtek. A legfelsőbb hadvezetőség.

Czillér Imre

nagyáruházában

Szent László-tér

Prizrend felé.

Budapest, november 29. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszintér.

Északi és északkeleti Montenegró elleni offenzívánk alatt os. és kir. csapatok a Metalka nyergen és Pribojtól délre nyomulnak előre. A bolgárok az ellenséget Prizrend irányában üldözik. *Hófer.* (Min. eln. sajtóosztály.)

Az angolok veresége a török fronton.

Budapest, nov. 29. (Saját tud.) A török főhadiszállás közlése szerint az Irak-fronton az angolok üldözött török oszlopok által szakadatlanul üldözve folytatják visszavonulásukat.

21-én a török állások előtt ezer ellenséges holttestet számláltak meg, köztük az angol lovasság parancsnokát. Nagymennyiségű muníció és gépfegyver a zsákmány.

A szerb haditanács a külön békéről.

Szófia, nov. 29. Athéni jelentés szerint a szerb kormány e hét első napjaiban Ochridában székelt, ahol napról napra izgalmas tanácskozások voltak. A tanácskozásokon Péter király már nem vett részt, mivel már végleg elhagyta a Balkánt. A szerb kormány két pártra szakadt, az egyik a gyors külön békét sürgeti, a másik párt végsőkéig ki akar tartani. A békepárt vezetője Putnik vajda, a háborús párté Pasies. Putnik különösen a hadsereg fegyelmének végső felborulásával érvelt, egész sor jelentést mutatott be,

amelyek szerint a visszavonuló szerb csapatok saját honfitársaikat feszitogatták s kizusztították, s kijelentette, hogy ilyen hadsereggel hiábavaló minden további kísérletezés. Pasies sem reméli a szerbek győzelmét, de véleménye szerint a meghódolás az entente ot feloldja morális kötelezettségei alól s ürügyül szolgál a négyesszövetségnek eddig követett magatartása igazolására. Pasies érvei meggyőzték a haditanácsot, amelynek többsége a háború folytatása mellett döntött.

Tüzérségi és repülő tevékenység a francia fronton.

Berlin, november 29. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Az egész arevonalon derült, fagyos időjárás mellett élénk tüzérségi és repülő tevékenység uralkodott. St. Michiletől nyugatra egy ellenséges repülőgépet arevonalunk előtt leszállásra kényszerítettünk és azután tüzérségi tüzelésünk szétlőtte. Comisesban legutóbbi két hét alatt az ellenséges tüzelés kettő lakost megölt és nyolcat megsebesített.

Keleti hadszintér.

A helyzet általában változatlan.

Eddig 502 szerb ágyú a zsákmány.

Balkán hadszintér.

Az üldözés tovább folyik. Több mint 1500 szerbet elfogtunk.

A szerb hadjárat eddigi lefolyásáról szóló tegnapi jelentéshez kiegészítőleg meg kell jegyeznünk, hogy a szerbektől eddig elvett ágyúk száma 502, köztük sok nehéz ágyú van. (Min. eln. sajtóoszt.)

Bombák Csernovitzban.

Budapest, november 29. (Saját tudósítónktól) Csernovitzból jelentik: Egy orosz aviatikus vasárnap reggel két bombát dobott a városra, azonban az osztrák magyar tüzérség tüzelése elől elmenekült. Kár nincs.

A szétzúzott szerb hadsereg.

Szófia, november 29. Bojadjev hadseregének rettenetes erőfeszítést kellett végeznie, hogy a sártengeren, majd a szinte járhatatlan hegyhátakon előrenyomulhasson. A trént ezen a terepen csak bivalyok bírták tovább vinni. A bolgár hadsereg felszerelése minden díszetlet megérdemelt, viharálló és egyszerű. Tisztek és katonák képesek napokig el lenni egy darab kenyérral és sajttal s amellett elviselik a legnagyobb fáradalmakat.

Bojadjev tábornok kijelentette, hogy a szerb hadsereget csakhamar teljesen szétverik. Ez a hadsereg már is föloszlottnak tekinthető. Amerre Bojadjev hadseregének útját követtem, mindenfelé demoralizált lakosságra és romokra akadtam. A nyomorúságos utcákon szerb katonák zúzott csoportjait láttam, akik minden őrizet nélkül, önként vándorolnak a legközelebbi bolgár hadtáplálomásra, hogy megadják magukat.

Nagyragu bolgár tisztek szerint a szerb hadsereg aggóaija Nis elestével kezdődött. Azóta sem mult el nap, hogy egyes szerb csapatok föl ne zendültek s át ne jöttek volna a bolgárokhoz. A szerb tisztek azonban inkább meghalnak, semmint megadják magukat.

Valamennyi bolgár parancsnok szerint rengeteg hadizsákmány jutott a bolgárok kezére. A zsákmány egyre gazdagodik, mert egyre több elásott ágyút hoznak napvilágra.

Szerb menekültek Montenegróban.

Amsterdam, november 29. A hágai Vanderland jelentése szerint Montenegróban két millió szerb menekült van.

A szociálisták körlevele a képviselőkhez.

Budapest, november 29. (Saját tud.) A szociálisták körleveleket intéstek a képviselőkhez, amelyekben kéri őket, hogy a képviselőház emelkedjék végre az események színvonalára és adja meg az általános, egyenlő és titkos választójogot a népnek, amely megmentette és naponta megmenti az államot.

A szerb sereg albán területen van.

Milano, november 29. A Corriere della Sera jelentése szerint a közép-szerb hadcsoporthoz már átlépte az albán határt és albániai utakon dél felé húzódik, hogy állítólag a Dibra—Gostivar—Prilep—Kavadar szakaszban a többi szerb haderőkkel egyesüljön és hátában, valamint szárnyain biztosítva a legnagyobb erőfeszítéssel vegye fel a küzdelmet. Ugyanakkor francia erők is megkezdik az offenzívát.

A berlin-konstantinápolyi táviróösszeköttetés megnyitott.

Berlin, november 29. A B. Z. jelenti: A mai naptól kezdve a táviró forgalom Szerbián keresztül újra megkezdődött, úgy hogy most Konstantinápoly és Berlin között teljes táviró-összeköttetés van.

Az elesett honvéd-és népfelkelő tisztek leányárváiért.

A háború által akcióba hívott jótékony-ság terén elismerésreméltó helyet foglal el a Magyar Gazdaszónokok Országos Egyesülete, amely különös gonddal fordul az elesett honvéd-és népfelkelő tisztek leányárvái felé. Az egyesület Cinkotán tudvalevőleg leánynevelő internátust tart fenn és most a honvédség rendeleti közlönyének legújabb számában báró Hassai Samu honvédelmi miniszter ajánló körrendelet kíséretében pályázati hirdetőmódot tesz közzé, mely szerint a cinkotai leánynevelő intézet internátusban 8 teljesen díjmentes és 24 évi 800 korona tartásdíj fizetésével egybekötött helyet ajánl fel az egyesület az elesett honvéd-és népfelkelő tisztek leányárváinak.

Az intézetben 4 osztályú elemi, 4 osztályú polgári leányiskola és 2 osztályú továbbképző kézimunka tanfolyam van úgy, hogy az elemi iskola I. osztályába felvett növendék 10 év tartamára, tehát 6-16 éves koráig nyerhet elhelyezést.

A mellékleteikkel együtt szabályszerűen bélyegzett folyamodványok közvetlenül a honvédelmi miniszterhez nyújtandók be. A folyamodványok benyújtása határidőhöz kötve ugyan nincsen, ajánlatos azonban azokat minél előbb benyújtani. E folyamodványokhoz melléklendők: 1. a felvételt kért gyermek születési anyakönyvi kivonata; 2. a himlőoltási, illetőleg az újraoltási bizonyítvány; 3. a gyermek, illetőleg az özvegy anya vagyoni viszonyait igazoló hatósági bizonyítvány; 4. az utolsó iskolai évvégi és a folyó évi iskolalátogatási bizonyítvány; 5. az illetékes katonai hatóság igazolása, hogy a gyermek atyja a jelenlegi háborúban elesett.

A szegények segélyezésének egységesítése.

A jótékony egyesületek értekezlete.

Akik foglalkoznak a jótékonyosul mozgalmakkal, a nyomor enyhítésén fáradozó egyesületek tevékenységével, jól tudják, hogy igen sokan visszaélnék az emberek és egyesületek jótékonyaságával. Az élelme-szebbek, a tolakodók három-négy eylettől intérménytől, testületől kap segélyt; elmegy mindenheva, ahol csak valami segélyt remélhet, s így egész pompás életet él, nem egy esetben bőkezűbb háztartást visz otthon, mint azok legtöbbje, akiktől segélyt kap. — Aki pedig aszerény, szegénylős, nem kap sehol semmit, nyomorog, éhezik úgy maga, mint gyermekei.

Es csak a mai minden rendszer nélküli jótékonyaság mellett lehetséges. Nincs semmi ellenőrző szerv, hogy egyesek ne használják ki jogtalanul a társadalom jótékonyaságát.

Rimler Károly polgármester, tekintettel a mai nehéz viszonyokra, a rémes tél szokatlanul korai és váratlan beköszöntése folytán ijesztő mérvben jelentkező pauperizmusra, a szegények segélyezésére nézve az egyöntetű eljárás szükségét felismerve, a jótékony egyesületek közös akcióját óhajtja biztosítani.

E célból tegnap értekezletre hívta össze a jótékony egyesületek vezetőit.

A polgármester elnöklése alatt résztvettek az értekezleten a Gyermekbarát egyesület képviselőiben dr. Ágoston Péter, a Bihar megyei és Nagyvárad Nőegylet részéről öz. Balyovszky Józsefné, az ág. evang. nőegylet részéről Petry Gyuláné, az izr. népkönyha képviselőiben Diósi Lejóné, a Patronage részéről tordai Molnár Géza, az izr. nőegylet részéről Schuta Alberiné és Reismann Mórné, a Haas Gottlieb alapítvány nevében Fényes Manó és Kohn Dávid, a Feminista egyesület képviselőiben Reichtné Bauer Zsófia, a Lajos asszisztársaság részéről Láng József, valamint részt vett még az értekezleten Gerő Armin főkapitány.

Rimler Károly polgármester üdvözölte a megjelenteket s vázolta, hogy a mostani széttagolt jótékonyaság helyett mennyivel élravezetőbb volna a jótékonyaság egységes gyakorlása. Ezáltal egyesek nem használhatnák ki a különböző jótékony egyesületeket, hanem lehetőleg mindenki részesülne segélyben, akik arra rászorultak.

Dr. Ágoston Péter kifejtette a jótékonyaság egységes gyakorlásának fontosságát. Különösen fontos lenne ez most, a háboru alatt. Az egységes eljárás nem érintené az egyes egyesületeknek kitűzött céljuk megvalósítását, csak arra szolgálna, hogy egyesek ne részesüljenek több helyen is segélyben, más szegények rovására. Erre a legalkalmasabb mód volna, ha a jótékony egyesületek az általuk segélyezett jegyzékét összeállítanák s ezeket beküldenék a kijelölt helyre. Legeélszerűbb volna, ha a jótékony egyesületek egy központi szervezetet állítanának össze s ez vizsgálná felül az egyes listákat. Így lehetne a segélyezést helyesen megállapítani. Igaz, hogy ez bizonyos költségekkel járna.

Rimler Károly szerint erre fel lehetne használni a szegény-irodát, ez elvégezné az írásbeli dolgokat.

Az értekezlet ezt a megoldást megfelelőnek találta és elfogadta.

Molnár Géza felvetette azt az eszmét, hogy ha valamely nem vallási alapon álló jótékony egyesület akciójával nem áll arányban az anyagi tehetsége, a többi egyesületek

anyagi eszközökkel is támogassák az ilyen egyesületet.

Rimler Károly polgármester felvilágosította az értekezletet, hogy a jótékonyaság egységes szervezésére különösen most, a háboru alatt van szükség. A háboru után rövid idő alatt a város rendezési szegényügyét a Rimánóczy Kálmán hagyatékából, amelynek jövedelméből már is óriási összeg áll rendelkezésre.

A polgármester felvilágosítását örömmel vették tudomásul.

Az értekezlet végén az elnöklő polgármester rámutatott, hogy akélt indított a katonák karácsonyi szeretetadományára, azonban a közönségtől erre a nemes célra még eddig kevés adomány folyt be. Kéri a jótékony egyesületek vezetőit, hogy a tagok között propagandát csináljanak a szép célra.

Miskolczi Ferenc főispán a katonák karácsonyáért.

Rohamosan közeledik a második karácsony, mely katonáinkat ismét a harotéren találja. A mult évi karácsony alkalmával a nemzet szeretete és áldozatkészsége nagyszerűen nyilvánult meg. Akkor minden város és vármegye külön-külön fejtette ki munkálkodását a szeretet adományok gyűjtése körül. E miatt történt aztán, hogy az adományok elszállítása nagy nehézségekbe ütközött.

Az idén ezt a nagyszerű akciót központosítva fogják kezelni. A Vörös-Kereszt Egyesület kebelébe a Szeretet-Adomány osztály válialta magára ezt a nagyszabású munkát. Az osztály felhívására most indult meg országosan az akció, hogy mindenki ne külön-külön, hanem egyetemlegesen járuljon hozzá a katonák karácsonyának megünnepléséhez.

Tegnap maga Miskolczi Ferenc főispán írt át ebben a dologban Fráter Barnabás alispánhoz. A főispán első sorban az akció nagy jelentőségére mutatott rá, majd lelkes hangon hívja fel az alispánt, hogy a katonák karácsonya érdekében a legmesszebbmenő akciót fejtse ki. Figyelmezteti a főispán az alispánt, hogy a közönség ne természetbeni adományokkal rója le kötelességét a katonák karácsonya iránt, hanem pénzbőlileg.

A pénzbeli adományoknak az volna a célja, hogy minden katona egyformán részesülne az ajándékokban, de meg az újadék csomagolása és szállítása is sokkal könnyebben fog végbemenni.

A főispán feltétlenül megfelelő sikert vár a vármegye akciójától. Első sorban társadalmi uton kell a gyűjtést megindítani. Az adományokhoz a községeknek is hozzá kell járulni és pedig a rendelkezésükre álló különböző jótékonyasági alapokból.

Ha ilyen alapok nem volnának, akkor a községek a saját háztartásuk terhére kötelesek megfelelő adományokat juttatni a katonák karácsonyára. — Az adományokból egyetlen egy községnek sem szabad hiányoznia.

A mily nagy apparatussal indult meg az idén a katonák karácsonya érdekében a gyűjtési akció, előre megállapíthatjuk, hogy az idén is megfelelő szeretet fogja övezni katonáinkat a szent ünnepek alatt.

Biharmegyében nincs fölösleges tengeri.

A főszolgabírók értekezlete az alispánnál. Fráter Barnabás budapesti utja.

Pár héttől ezelt szigorú utasítás érkezett a földmivvelésügyi minisztertől Biharvármegyéhez. A rendelet értelmében a vármegye területén rekvirálni kellett az egész tengeri készletet, illetőleg a tengeri fölösleget. A közigazgatási hatóságok annak rendje és módja szerint el is jártak a dologban, azonban az eredmény oly kevés volt, hogy a miniszter egyáltalán nem volt vele megelégedve. Ujabb rendelet érkezett a hatóságokhoz, melyben a legszigorubb utasítja a miniszter a hatósági közegeket az ujabb összeírásra.

A jegyzők bámulatos munkát fejtettek ki, nem házról-házra, hanem padlásról-padlásra jártak és összeírtak minden legkisebb tengeri készletet. Az eredmény azonban így sem volt kielégítő. Az alispánnak pedig sürgősen kellett a miniszter előtt referálni a tengeri ügyről.

Biharvármegyéből a miniszteri leirat értelmében 37400 métermázsas felesleges tengerit kellett volna rekvirálni. Ez az óriási mennyiség normális időben minden nehézség nélkül ki lett volna adható, azonban a mult évi rossz tengeritermés folytán az összeírt tengerikészlet összesen sem érte el a 20000 métermázsát. 20000 métermázsas tengeri ma oly elenyészőben esekély, hogy abból nemcsak a jószágállományt nem lehet ellátni, de még a tengeriliszten élő emberek szükségleteit sem lehet belőle fedezni.

Tegnap Fráter Barnabás alispán értekezletre hívta az egész vármegye főszolgabírói karát. A főszolgabírók tegnap mindnyájan meg is jelentek s részletes információkat adtak a vármegye tengeriállományáról. Eszerint a vármegyében oly gyenge volt a mult évi tengeritermés, hogy nem 374000 métermázsas felesleg, de kerek egy millió métermázsas hiány van.

Biharvármegyében 200.000 darabból áll a sertésállomány. Ily gazdag állománya talán az ország egyetlen vármegyéjének sincs. Ennek a hiztalásához, egyenkint 6 métermázsát számítva, kerek egy millió kétszáz ezer métermázsas tengeri szükséges és ma mindössze 20000 métermázsas van.

Nem fölösleg tehát, hanem igen nagy hiány van. A meglevő tengeriből egyetlen egy szemet sem lehet kivinni, sőt gondoskodni kell róla, hogy a nagy tengeri termelő vidékekről minnél több tengeri jöjjön be a vármegyébe. A zsirdrágaságon, illetve a zsirhiányon eskis a tengeri készlet megszerzése útján lehet segíteni.

Az állatok táplálásán kívül figyelembe kell még venni azt is, hogy Biharvármegye lakosságának egy igen tekintélyes része szintén tengeriből táplálkozik. Ez a szükséglet pedig nagyon is számottevő.

Fráter Barnabás alispán a felvilágosító jelentéseket tudomásul vette és ma Budapestre utazik, hogy a földmivvelésügyi miniszternél lépéseket tegyen a továbbiak iránt. Az alispán arra fogja kérni a minisztert, hogy Biharvármegyét mentse fel a 374000 métermázsas tengeri beszolgálta alól. — Minden kilátás meg van arra, hogy a vármegye tengeri készletét nem viszik ki. Ha az alispán közbenjárása után is ragaszkodnék a miniszter előbbi rendeletéhez a vármegye sertés állományát igen komoly veszély fenyegetné.

A Katholikus Nővédelmi hivatal megugró ünnepélye.

Vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta meg a Katholikus Nővédő Egyesület egyik nagy fontosságú társadalmi működésre hivatott osztályának a Katholikus Nővédelmi Hivatalnak megnyitó ünnepélyét.

A megnyitó ünnepély fényét emelte megjelenésével gróf Széchenyi Miklós v. b. t. i., megyéspüspök is, ezzel is kifejezést adva annak, hogy mily nagy fontosságúnak tartja ezt az új karitatív organumot. Jelen voltak még: Grócz Béla nagyprépost apostoli protonotárius, dr. Bandala Mihály pápai prelátus, dr. Vacsics Gyula, Brém Lőrinc kanonokok, Imrik S. Zoltán tb. kanonok, Pallay Lajos, Buzássy Albert, dr. Lestyán Endre szentszéki ülnök, Bozóky Gyula, dr. Buday Gyula, dr. Mazurek Gyula, Mellau István, Janesó Lajos, Gyepes Imre, Réz Mihály, Gálly Sándor, Szabó Ferenc, Papp Béla és még sokan a katolikus társadalmunk előkelő nő tagjai közül igen sokan.

A megnyitó beszédet öv. Óvári Sándorné elnöknő tartotta, aki a következő beszédet mondotta:

Öv. Óvári Sándorné elnöki megnyitója.

Nagyméltóságú és Főtisztelendő Püspök ur! Milyen Tisztelt Közönség!

Ez az idő a tetteknek arany korszaka. Bár annyi szenvedést, halált, romot látunk, mégis elmondhatjuk, hogy az ember minden erejét összeszedi, mert abban a meggyőződésben él, hogy mindanéről van szó; most tenni kell, mert a haza mindenképpen elött.

Ebből az időből sarjadzik a Nővédelmi hivatal, a melyet a tettek iskolájává akarunk avatni. Bár a leánykörökben is szivnemesítő lélekmentő munkát végzünk, de most a Nővédelmi hivatal által kitárul a nagy élet, amelybe csak erős lélekkel, csak erős szervezettel szabad belépni.

Itt ami mindenünk: a lélek. Közvetlenül a földi életet akarjuk könnyebbé tenni, de ezzel az örök élet utját egyengetjük. A kettő egymásnak ellent nem mond, hanem egymást kiegészíti. Mi nem tudunk embert Isten, lélek, erkölcs, szabad akarat, örökkévalóság nélkül elképzelni. Az embert a legkisebb darab kenyérrel is úgy elégitem ki, ha a lelke mélyén rejlő erkölcsi igényeire is gondolok.

Sohasem szabad elfelednünk azt, hogy a még rongyokba burkolt embernek is érző szive, erkölcsi méltósága és lelki igényei is vannak.

Ily gondolatoktól eltelve üdvözlöm Excellenciát és imájába, főpásztori gondjaiba ajánlom működésünket.

Igaz szeretettel és benső lelkesedéssel üdvözlöm körünkben Farkas Edith alapítványi hölgyet, a Szociális missió társulat alapító főnöknőjét és mély tisztelettel felkérem előadása megtartására.

A közönség lelkes tapsai között végezte beszédét az elnöknő.

Farkas Edith előadása.

Utána Farkas Edith alapítványi hölgy tartott nagyérdékű ismertetést a nővédelmi hivatalról, erről a legújabb mozgalomról. Megemlítette, hogy eddig bizonyos lefokozással szóltak az emberek az egyleti dáma típusáról, s a nők egyletesi működéséről, de a komoly idők új típusokat hoztak létre s ma már a nők oly értékes működésre hivatkozhatnak, mely kiállja a legszigorúbb kritikát. Ezek a nagy idők a nők intenzív munkáját nem nélkülözhetik és Németországban már is szó van arról, hogy behozzák a nők

egyéves szolgálati kötelezettségét. Szolgálati kötelezést akarják kötelezni a nőket is, nem fegyverrel, hanem karitatív, szociális munkával.

Felemlítette azt a nemes hangú felhívást a német nőkhöz, melyet a német trónörökösnek bocsátott ki. Működésre szólítja fel és a felhívás a német nőket s többek között ezt mondja: Ebben a nemes munkában új emberré kell válni. „Ha az ember nem akar új emberré válni, akkor nem lehet használnia a társadalomnak.” Erre van szükség. Meg kell halni a világnak és Krisztussal élni új életet, önfeláldozással a kötelesség teljesítésében.

Megemlítette azt a benyomást, melyet reá Mackensen hadvezér leányának nemrég látott képe tett. Kíváncsián nézte, hogy milyen egy hadvezér leánya? És látott egy végtelenül egyszerű, mégis előkelő megjelenésű leányt, kissé kemény vonásokkal. Arcán látható jól organizált, harmonikus lelke. Ilyen öntudatos, erős lelkű leányokra van szükség ebben a szociális működésben, melyet a Nővédelmi Hivatal kifejtani készül.

Nagy hatással fejtegette a jelmondatot, melyet a nagyváradi Nővédő Egylet zászlajára ír. Ez a jelmondat ez: „Unum est necessarium.”

Csak egy a szükséges: a lelkek megmentése. A szociális munkában is ezt a lelki életből fakadó elvet kell szem előtt tartani.

Azt a kívánságát fejezte ki, hogy adja Isten a Nővédelmi Hivatal tagjainak azt a komoly tetterőt, azt a lelkes buzgóságot, ami az új katolicizmust Magyarországon jellemzi, hogy lelkiismeretes munkát végezhessenek.

Lisioi Szent Teréz jelmondatát ajánlja követésre, aki azt mondotta: „Elhatároztam magam, hogy buzgó leszek.” Ezt a lelkes buzgalmat ajánlja a Nővédelmi Hivatal vezetőinek, akik a legszentebbet, a lelkekkel, azok megmentésével foglalkoznak. A közönség éljenzéssel és tapsokkal köszönte meg az előkelő szónoknak nagyérdékű előadását.

Szilágyi Dózsa beszéde.

Szilágyi Dózsa premontrei tanár záróbeszéde következett ezután, aki megköszönte a megyés püspöknek érdeklődését a Nővédelmi Hivatal működése felől s hang sulyozza, hogy e működésükben Jézus szellemében fognak a lelkek megmentésére szítani. Jézus megsejnyálta a bűnöst, de a bűnt nem pártolta soha; könyörületes volt a bűnös iránt, de a bűnnel nem alkudott meg soha. A világ szellemének az az irányzata, hogy meg kell alkudni a bűnökkel, mert a szenvedély legyőzhetetlen. Az egyház felvette a harcot az emberi gyöngeség ellen s mindig azt hirdette, hogy meg lehet küzdeni a szenvedélyekkel.

Kitartó munkára buzdítja a tagokat, mert csak az az egyén tud hatni igazán, akit nem az ötletszerűség vezet, hanem aki lelke összes értékeit működése szolgálatába állítja. Még a beteg is megéri azt, hogy hivatásból ápolják-e vagy csak divatból vagy pénzért.

Hogy mennyi tartalmat ad a hit az embernek, s mennyire emeli a kötelesség tudás érzetét, arra idézi Liebignek, a híres természettudósnak szavait, a ki azt mondotta a müncheni egyetemen hallgatóinak: Ne feledjék, hogy összes tudásunk és vizsgálódásaink, tetterők és szellemi nagyságunk mellett rövidlátó emberek maradnak és hogy a mi erőnk tulajdonképpen egy magasabb szellemi lényhez való ragaszkodásban áll. Majd lord Byron idézi, aki azt írta bibliája első lapjára: Ebben a legszentebb könyvben a titkok titka található. Ő boldogok minden halandók közt azok, kiknek Isten megadta a kegyelmet, hogy e könyv igéit hallják, olvassák, sőt imádkozva kimondják és tiszteletteljesen elfogadják. Boldogok, akik képesek a kaput ki nyitni és utjain határozottsággal bemeenni.

De akik csak olvassák, hogy benne kételkedjenek, sőt azt megvessék — jobb lenne, ha sohasem születtek volna.”

A női szociális munka jellemzésére felhívta annak a francia plébánosnak szavait, aki az iskolalátogató kérdésre azt mondotta: Je fais la classe... et je sauve la société. Éa tanítom az osztályt... és mentem a társadalmat. A katolikus nők oda akarnak állni arra a helyre, amelyen részükre munka kínálkozik, hogy a kereszténykatholikus mozgalomról is ellehessen mondani azt, amit Tertullian az első hitvédő mondott a pogányoknak: „Ha a forumra mentek, ott vagyunk, ha a esataterre mentek, ott vagyunk; ott vagyunk mindenütt, ahol komoly munkát kell végezni. Csak egyben nem akarunk becsületes követni: a megalkuvásban, mert a mi lelkünkben mindig az önuralomnak csillaga ragyog.” Ezzel a vezéreszavakkal indul utjára a nővédelmi hivatal is.

A szónokot hosszan megtapsolták szép beszédéért s ezzel az ünnepély véget ért.

Délután Buzássy Albertné szalonjában gyűltek össze a nővédelmi hivatal vezetői, ahol Farkas Edith, a Szociális Missziótársulat főnöknője tartott nagy tapasztalatra valló előadást a nővédelemről s gyakorlati tanácsokat adott a nővédelmi hivatal vezetésére.

Az 50 — 55 évesek igénybevétele hadi munkákra.

A „Budapesti Tudósító” jelenti: A miniszterianács hosszabb sorozatát készítette el az országgyűlés előterjesztendő törvényjavaslatoknak és jelentéseknek és ezek nagy része már elnyerte a király előzetes hozzájárulását, úgy hogy előreláthatóan már a 30. iki ülésen nagyobb számú törvényjavaslatot fog a kormány benyújtani. Természetesen ezek a törvényjavaslatok az államélet folyó ügyein kívül ezúttal a háborúval kapcsolatos vagy olyan kérdésekre vonatkoznak, amelyek megoldását a jelenlegi háborús állapot sürgőssé teszi.

Ilyenek a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvények újabb kiegészítéséről, az árdrágító visszaélésekről, a hadműveletek folytán elpusztult vagy megrongált községekben fekvő ingatlanokkal kapcsolatos jogviszonyokra vonatkozó kivételes intézkedésekről, a csődönkívüli kényszerregezéséről és a csődötörvény egyes rendelkezéseinek módosításáról, a munkaközvetítés hatósági ellátásáról szóló törvényjavaslatok.

Érdeklődést kelt a honvédelmi miniszternek két rövid javaslata, amelyek közül az egyik 50 — 55 éves egyéneknek a háborúval kapcsolatos munkálatokkal munkával való igénybevétele az ország belterületén bizonyos megszorításokkal kivételesen megengedi, a másik a Ludovika Akadémiába való főlvételt föltételein eszközi a háborús állapot következtében szükségessé vált módosításokat.

Megemlítést érdemel ezenkívül az izlám-vallás elismeréséről szóló törvényjavaslat, valamint a peozügyminiszternek az erdélyi földgáz egy részét illetően kötött szerződése és a Penzintézeti Központ alapítási terveztéte és alapzabályaira vonatkozó jelentései. A plenaris tárgyalások első tárgya előreláthatóan a jelen költségvetési évi, második felére kiterjedő indennitási javaslat lesz, a mely tartalmazza az állami és egyéb közhatalósági alkalmazottaknak nyújtandó segélyre vonatkozó rendelkezéseket is.

* Köhögés, hurut, rekedtség, elnyalkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—08.

Gondoskodjunk rokkant hőseinkről.

Alig merül fel oly társadalmi probléma megoldása, mellyel a fiatalokak Felügyelő Hatóságának mint ügyköréhez tartozóval foglalkoznia ne kellene.

Ily állami és társadalmi probléma megoldására vár „Rokkant katonáink jövője.”

A mostanihoz hasonló, az emberiség által a világ történelemből nem ismert véres harcokban már eddig is ijesztően nagy rokkantjaink száma.

Az a nemzet, az a társadalom, mely hőseinek köszönheti életének, a hazának megmentését, esaládi tűzhelyének, javainak, nyugalmanak megőrzését, oltalmát, önmaga ellen követne el bűnt, ha a hábcru e martírjainak gondozására nem sietne.

Sorompóba kell tehát állnia minden igaz hazafinak a rokkantak ügyének felkarolásában s rokkantjaink hosszas lelki gyötrelmének enyhítéséről elvisselhetéséről kell gondoskodnunk.

Véleményem szerint ez a gondoskodás két fő irány elv szerint kell, hogy történjen.

Anyagi segélyezésben és a legmesszebb mező erkölcsi támogatásban.

Erről a megállapításunkról meggyőződhetik bárki, ha megszerzi az állam részéről is kolportált „Rokkant katonáink jövője” című „Füzetkét”.

Ezt a füzetet írta dr. Bicsalski Konrád berlini híres orthopéd specialista, magyarra fordította gróf Bethlen Balázs.

Megszerezhető 1 koronáért a fordítónál Árokajla (Erdélyrészen), vagy Lampel Róbert könyvkereskedésben Budapesten.

Ennek a füzetnek előszavában azt írja gróf Tisza István miniszterelnök a műről, hogy: „reményt nyújt a szegény sebesült aggódó lelkében, visszaadja önbizalmát, tette készletét és a reá váró üdvös tevékenység egész mezejét feltárja a társadalom minden tagja előtt.”

Fájdalommal kell leszögezmem, hogy az ismertett lélekmentő füzet az illető helyek nagy részében hiányzik. Itt hívem fel figyelmét tehát e nagy hiányra az illetékes köröknek és vezetőknek.

A rokkantak segélyezésére kiadott e „Füzetke” megszerzésével s ennek tartalmának terjesztésével amíg egyfelől anyagilag is a rokkantak ügyét szolgáljuk, másfelől más hazafias célt is érünk el, mert ebből a hadba vonuló, a harcban küzdő katonáink is megtudhatják, hogy bármily balsors érje őket, nem lesznek az élet páriái, hanem azután is a haza hasznos polgárai, mely tudat bátorságot, erőt ad nekik a nagy harcokra.

Nagyváradon, 1915. évi november hó 25 napján.

Tordai Molnár Géza,
elnök.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

* **Családi rum** vaniliával vagy ananász ízzel literje K 380. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 120. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

Az élelmiszerek hatósági árai.

A m. kir. belügyminiszter ur 69501/III/1915 számú leiratával megadott felhatalmazás alapján Nagyvárad város törvényhatóságának területére a közéletmezés zavartalanításának biztosításához füződő érdekekből az élelmi cikkek követelhető legmagasabb árait az 1915. évi december hó 1-étől 14 ig terjedő időre a következőképen állapítottam meg:

Hus és hústermékek: 1 kiló marha hus (I. rendű) 480 kor. 1 kiló marhahus (II. rendű) 460 kor. 1 kiló növendék hus 460 kor. 1 kiló borjúhus (hátulja) 5— kor. 1 kiló borjúhus (eleje) 460 kor. 1 kiló juhhus 3— korona. 1 kiló sertéshus 20 deka nyomtatékkal 540 korona. 1 kiló sertés hus nyomtaték nélkül 540 kor. 1 kiló füstölt sertéshus 630 kor. 1 kiló kolbász (füstölt) 6— kor. 1 kiló szalonna (zsirnak való) 7— kor. 1 kiló szalonna (füstölt, sózott) 710 kor. 1 kiló szalonna (pörkölt, paprikázott) 710 kor. 1 kiló hárj 720 kor. 1 kiló préseletlen tepertő 480 korona. 1 kiló sertésszir 740 korona.

Baromfi: 1 pár csirke rántanivaló 280—4 kor. 1 pár csirke sütni való 4—5 kor. 1 kiló csirke élő sulyban 2— kor. 1 kiló csirke kopasztott — kor. 1 pár tyúk 7—9 k. 1 pár ruca (hízott) 9—11 kor. 1 pár ruca (sovány) 7—9 kor. 1 kiló ruca élősulyban 2— kor. 1 kiló ruca (kővér) élősulyban 280 korona. 1 kiló ruca (kopasztott) 320 kor. 1 pár liba (sovány) 12 kor. 1 kiló liba (sovány) élősulyban 230 k. 1 kiló liba (kopasztott) — kor. 1 kiló liba (hízott) élősulyban 340 kor. 1 kiló liba (hízott kopasztott) 380 kor. 1 kiló pulyka élősulyban 260 kor. 1 kiló pulyka kopasztott — kor.

Hal és vad: 1 kiló csuka (hal) élő — kor. 1 kiló harcsa (hal) élő — korona. 1 kiló ponty (hal) élő 3—340 kor. 1 drb nyul 5—6 kor. 1 drb fogoly 160 kor.

Tej és tejtermékek: 1 liter tej fölözletlen piacon 40 fill. 1 liter tej fölözletlen házhoz szállítva 42 fill. 1 liter tej kóser 44 fill. 1 liter tejfel 180 kor. 1 kiló turó (tehén) 160 kor. 1 kiló turó (juh) 270 kor. 1 kiló gomolya 240 kor. 1 kiló vaj 880 kor.

Liszt és kenyéremékek: 1 kiló buza-dara és nullásliszt 84, főzöliszt 64, buza-kenyérliszt 44, rozsliszt 46, tengeriliszt és dara 46 fillér 1 kiló fehér kenyér péknél 62, fehér kenyér üzletben 64, barna kenyér péknél 42, barna kenyér üzletben 44, péksütemény 33 dekás 4, vizes zsemlye 4 dekás 4 fillér.

Gyümölcs és fűszer: 1 kg. szőlő esemege — k 1 kiló dió 150 kor. 100 kiló eukor (süveg) 10375 kor. 1 kiló eukor (süveg) 109 kor. 100 kiló eukor (kristály) 10375 kor. 1 kiló eukor (kristály) 109 kor. 100 kiló eukor (kocka) 10765 kor. 1 kiló eukor (kocka) 113 kor. 100 kiló eukor (kocka) 5 kgr. dobozokban 10620 kor. 1 kiló eukor (kocka) 5 kgr. dobozokban 111 kor.

Száraz főzelék, tojás, zöldség stb.: 1 kiló bab száraz 56 fillér. 1 kiló borsó száraz 70 fill. 1 kiló lenese 80 fillér. 1 kiló kása (köles) 130 kor. 1 drb tojás (egész) 18 fill. 1 drb tojás (törött) 14 fill. 1 csomó sárga répa 20 24 fillér. 1 csomó p-trepszelyem 20-24 fillér. 1 drb karalábé — fill. 1 kiló hagyma (vörös) 76 fill. 1 kiló hagyma (fog) 2 kor. 1 kiló fejtes káposzta 16 fillér. Fejes káposzta egy fej 20—34 fillér. 1 fej kelkáposzta 16—20 fill. 1 fej káposzta (vörös) 12—30 fill. 1 kiló burgonya 14 fill. 100 kiló burgonya 1250 kor. 1 drb retek (fekete nagy) 3 fill. 1 drb karfiol 50—60 fill.

Tudomására hozom a vevőközönségnek, hogy azon árusító ellen, aki az előbb felsorolt élelmiszerek árait december 1-étől 14-ig az előbb megállapított árnál magasabb

összegeben szabja meg, a feljelentést a piacon szolgálatot teljesítő rendőrközegek bármelyikénél megteheti.

Nagyvárad, 1915. évi nov. 29-én.

Lukács Ödön s. k.
polgármester helyettes.

..HIREK..

PÁLFFY BÉLA — szőlősi plebános.

Gróf Széchényi Miklós megyés püspök Pálffy Béla eddigi gyomai plebánost várad-szőlősi plebánossá nevezte ki.

Elég ezt a hirt így hivatalos szárazsággal bejelentenünk — a tény maga általános örömet fog kelteni nemcsak Várad-szőlősi községben, hanem elsősorban Nagyváradon, de az egész egyházmegyében is.

Hosszu évek teltek el azóta, hogy Pálffy Béla Nagyváradról eltávozott, de itteni működésének emléke él ma is a szívekben, a lelkekben. Fényes szónoki sikereit szóval és tollal vivott diadalmas esatáit ma is emlegetik. Azóta más vármegyében folytatta munkálkodását; Gyoma községnek volt olyan lelkipásztora, akinek tehetségei és buzgóságai előtt valláskülönbség nélkül meghajolt mindenki. Békésmegyében, folytatott nagyszerű küzdelmet Áchimék terrorizmusával szemben.

Most vissza tér régi küzdelmei színterére. Várad-szőlősi plebános, de itt lesz Nagyvárad közelében, nemcsak mellettünk, de velünk is. Nagyvárad egész keresztény közönségének örömeire szolgál ez a kinevezés, mellyel az itt egyre szebben, egyre hatalmasabban kibontakozó katolikus hitbuzgalmi és társadalmi akciók vezérlésébe gróf Széchényi Miklós püspök Pálffy Bélában új erős kipróbált és nagytehetségű férfit állított.

Pálffy Bélát igaz szeretettel üdvözli új állásában az első közt a Tiszántúl. Sok kemény esatájának, sok szép diadalának emléke fűzi őt ehhez a laphoz, melynek valamikor erős oszlopa volt. A régi kedves kötelekek megújítását, folytatását — meg erősödött, hatalommá fejlődött keresztény sajtó keretében a régi akciók még szebb sikerű továbbépítését reméljük. Isten hozza körünkbe mielőbb Pálffy Bélát!

Pálffy Béla hivatalosan január 1-én foglalja el a várad-szőlősi plebániát.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Birtha Sándor 4 honvédgyalogezredbeli őrnagyot a hadi-diszítványos III. osztályú vaskoronarenddel, dr. Róth Vilmos 2. honvédhuszárezredbeli tartalékos főorvost a Ferenc József rend lovagkeresztjével a katonai érdemkereszt szalagján tüntette ki. A legfelsőbb dicséret elismerés jutott osztályrészül Kövendy Gyula 11. honvéd lovasdandár lövésosztályánál beosztott 2 honvédhuszárezredbeli főhadnagynak. Akantisz László 8. honvédtábori ágyuzárezredbeli főhadnagynak, Schacherer Frigyes 8. honvéd tábori ágyuzárezredbeli tart. hadnagynak és Sándor Dénes 8. honvéd tábori ágyuzárezredbeli tart. főhadnagynak s Kaján Lajos 101. gyalogezredbeli póttart. szakaszvezető az ezüst érdemkereszttel lett kitüntetve a vitézségi érem szalagján.

* **A Katholikus Kör mai vetítőestélye.** A Kath. Kör ma is érdekes vetítő előadásai fogja szórakoztatni a közönséget. Az előadó dr. Popovics Miklós, a városunkban közsismert orvos lesz, aki a sebesültek ápolását fogja ismertetni 92 pompás, színes vetített képben. Be lesz mutatva a katonák ápolása az első segélynyújtástól kezdve a kórházban való ápolásig. A közönség mindenesetre érdeklődéssel fogja kísélni a tanulságos előadást. Az előadás 5 órakor kezdődik.

* **Jegyzők is kapnak beszerzési előleget.** A belügyminisztertől tegnap a jegyzőket nagyon közelről érdeklő rendelet érkezett. A rendelet értelmében a községi jegyzők és segédjegyzők szintén vehetnek fel beszerzési előleget. A jegyzők által felvehető előleg nem haladhatja meg két havi fizetésüket. A pénzt december 31-ig feltétlenül fel kell venni, mert később már nem utalható ki. A felvett pénzt 1916 január 1-től 10 havi egyenlő részletben kell vissza fizetni. Nehogy pedig fennakadás legyen a kiutalások körül, a miniszter a jegyzők fizetését két hónapra ki is utalta az adóhivatalhoz. A minden tekintetben méltányos rendelet befejezésül tudatja a miniszter, hogy az állami tisztviselők fizetés javításának ügyével egyidejűleg a községi alkalmazottak ügye is tárgyalás alá kerül és ők is abban az előnyben fognak részesülni mint az állami tisztviselők.

* **R-14 fok a hideg.** A kellemetlen őszi esőzések után hirtelen salbériai tél köszöntött ránk, minden borzalmával. A mezőket, hegyeket hó borítja s az utakon a sár esonttá fagyott. Tegnap reggel a hegyeken és a mezőn R-14°-ra szállott alá a hőmérséklet és a városban is 10 fok hideg volt. Dacára a derült, napos időnek, a rémes hideg nem engedett. A Körözs erősen zajlott s ha pár napig így tart, jégpáncél borítja a Sebes Körözs medrét. A lassabb folyású patakok már mind befagytak. November hónap évkezdetek óta nem volt ilyen borzalmas téli idő.

* **A városi sertéshús ára.** A városi közlelési ügyosztály által beszerzett sertések termékei folyó hó 30-ikától kezdve, míg a készlet tart, a Kispiacra levő hatósági mézarszékben, valamint a városi zsir- és szalonna üzletben (Apolló-bérbház) a következő árakon lesznek vásárolhatók: Sertéshús kilogrammonként (nyomtatékkal) 5 K 20 f., sertéshús kilogrammonként (nyomtaték nélkül) 5 K 60 f., friss kolbász 5 K 60 f., friss különféle hurka 3 K 60 f., friss szalonna, zsirnak való, kilogrammonként 6 K 80 f., friss hárj különként 7 K. Nagyvárad, 1915. november hó 29-én. Lukács Ödön, főjegyző.

* **Gróf Batthyányi Tamás halála a fogságban.** Budapestről jelenti tudósítónk, hogy Batthyányi Tamás gr., Batthyányi Tivadar gróf, országgyűlési képviselő öccse az orosz fogságban, Kievdn meghalt. Gróf Batthyányi, aki honvédhuszár százados, sebesülten került fogságba, ahol lábát amputálni kellett, azonban a műtét nem sikerült, a vitéz honvéd százados meghalt.

* **A Vörös Kereszt céljaira** újabb adakoztak 1915 november 14-től 1915 november 27-ig: Biharmegyei Takarékpénztár adománya 100 K, Konyári Elöljáróság szeretet adománya 101-10 K, özv. Baumeister Ernőné adománya 10 K, S. B. adománya 20 K, Kiss Péter, Bors, adománya 2 K.

* **Hősi halál.** A háború tőlünk is sok áldozatot követel; főnk közül sokan pusztulnak el az ellenség golyóit, akik a esatereken, távol a haza földjétől pihenik örök álmukat. Bőher Ignác nagyváradi kereskedő, akinek Szaniszló utcán van fűszerkereskedése, mint népfőlkeltő 11 hónapig teljesített szolgálatot a nagyváradi nyugvóállomáson s odaadó buzgalmaért a nyugvóállomás vezetésének s Fetszer püspöknek elismerését érdemelte ki. Október elején menetszázádba osztották be s az olasz haretérre rendelték. Az Isonzómenti harcokban október 29-én egy olasz srápneltől találva hősi halált halt. Haláláról bajtársai és volt századosa értesítették bánatos özvegyét s dicsérettel emlékeznek meg a hősi halált halt derék férfiú bátor magatartásáról. Az Isonzó mellett helyezték három hős bajtársával együtt örök nyugalomra.

* **Illyén kétezer hold marad bevetetlenül.** Csanády Jenő nagyszalontai főszolgabíró tegnap megszívlelendő jelentést tett az alispánhoz az illyei gazdasági viszonyokról. A jelentés szerint Illye község határában a múlt évben 1000 hold föld maradt parlagon. Az idén ez a szám meg fog kétszereződni. A földek elhanyagolásának nem annyira a munkás kezek hiánya az oka, hanem a községben levő lókörház. A község ló tulajdonosai ugyanis hetenkint 3-4 napot kénytelenek a lókörház szolgálatában dolgozni még pedig jó részt fölösleges munkáknál. Hogy mennyire fölösleges munkát végeztenek az illyeiekkel legjobban illusztrálja az, hogy legutóbb a kórház parancsnoksága a községtől 60 kilométerre lévő aradmegyei Micskéről vásárolt fát és azt nem vonaton, hanem a községi igákkal szállíttatja el. A főszolgabíró a mezőgazdaság érdekében kéri az alispánt, hogy sürgősen intézkedjék, hogy a község a lókörházi fuvarozás alól fel legyen mentve. Ennek sem miféle akadály nem volna, mert a lókörházban állandóan van 250-300 darab olyan ló, melynek egyedüli hibája a lassu mozgás. Ezeket a lovakat a kórház fel használhatja saját céljaira. Egyben kéri a főszolgabíró, hogy az ilyen lovakat bocsássa a kórház a gazdák rendelkezésére a mezőgazdasági munkához.

* **Lehet már korcsolyázni.** A korai téllal hamar beköszöntött a korcsolyázók szezonja. A Rákóczi ut nagyobb üzleteiben vasárnap már ott légtott a kirakatokban a figyelmeztető felirat:

— A ligetben jó a jég!

Csakugyan, a ligeti jégpályán délelőtt és kora délután már népes társasággal találkoztunk, kipirult arcú fiúk és lányok gondtalan vidámsággal suhantak tova, őket nem sebezte meg a háború. Azok, akiket karja utólérhet, azok most úgy is szemben állanak vele, élőtől, fegyverrel, szükséggel, nyomorral, de mindannyian küzdenek a haretéren, vagy itthon ellenségeinkkel, — ezeket nem lehetett itt látni. Csak a boldog, gyermek fiataleagot, kik fölött gondtalanul suhan el a háború, miát ők a jegen.

* **Ekegépészek és fűtők nem vonulnak be.** A m. kir. honvédelmi miniszter urnak 328206-915. számú távirati rendelete alapján közhírré teszem, hogy az alkalmazásban álló és november 30-áig szabadságot gőz- és motoreke gépészek és fűtők további rendelkezésig bevonulni nem tartoznak. valamint, hogy december 6-án az 1878-1890 és 1892-1894 évi születésű és a most megtartott pótszemléen alkalmasnak talált gőz- és motoreke gépeknél alkalmazott gépészek és fűtők sem tartoznak ezen napon bevonulni. Nagyvárad, 1915 november 29. Rimler Károly polgármester.

* **Baleset a vasuton.** Vasárnap dél előtt Bogdán Anna Vársonkolyosról Eledra igyekezett vonaton. Már közeledtek Eledra állomáshoz, mikor Bogdán Anna a kocsisajtájához állott. Az ajtó körül telongás volt, aminek következtében hátulról véletlenül toszítás érte, úgy hogy Bogdán Annának akaratlanul is kikellett ugrania a már lassú vonatból. Az ugrás azonban szerencsétlen volt, mert ruhája véletlenül bele akadt a lépcsőbe, lába pedig a kocsis keréke alá került. A vonat keréke a lábát bokán alul teljesen lemetszette. A szerencsétlenül járt nőt még azzal a vonattal beazállították a biharmegyei kórházba, ahol Vadász József rendőrfelügyelő hallgatta ki. A rendőrség megindította a vizsgálatot az ügyben.

* **Adomány.** Sebastyén Lajosné 10 koronát küldött szerkesztőségünkbe Nagyváradfalva templomára. Rendelteségi helyére utatjuk.

* **Lovak és kocsik bejelentése.** A m. kir. honvédelmi miniszter ur 1915. évi november hó 15-én kelt 16507-1915. évi számú körrendeletével folyó évi december hóban az összes lóállítási járáásokban az 1912. évi LXIX. t. c. alapján ló és jármű összeírás, ennek megtörténte után pedig 1916. évi február hó 15-től kezdődőleg a hivatkozott törvény 11. §-a alapján újabb lóosztályozás foganatosítását rendelte el. Ezen körrendelet folytán felhivatnak mindazok, a kiknek birtokában Nagyvárad város területén ló vagy jármű van hogy folyó évi december 1-től december 8-ig terjedő nyolc napi határidőn belül lovaikat, járműveiket, továbbá a mállás állat felszerelésüket a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. em. 32. számú szoba) jelentésük be. A bejelentést a katonai ügyosztálynál ingyen kiszolgáltatandó bejelentő lapon írásban kell megtenni; írni nem tudók a bejelentést szóval is megtehetik. A bejelentés kötelezettsége kiterjed: 1. a lovakra vonatkozólag minden lóra, tehát a nyilvántartó lappal már ellátott, de ezidáig még be nem hívott lovakra is, továbbá öszvérekre, öszvérszamarakra és szamarakra. 2. A járműveket illetőleg a fogatos járművekre, a bivalyszekerekre, a kordélyokra (két kerékű kocsikra) az egy és két fogatú kutyakordélyokra, továbbá a szánkókra, kézi szánkókra (ródlókra) és bivalyszánkókra. Nem kell bejelenteni azokat a lovakat és járó műveket a) a melyek a király és a királyi ház tagjainak advar-tartásához tartoznak, b) a melyek a nemzetközi jog értelmében területen kívüliséget élvezők személyes használatára szolgálnak, c) a fegyveres erőhöz tartozó egyéneknek annyi lovát és járművét, amennyit mozgósításakor tartani kötelesek, d) a esendőrséghez tartozóknak szolgálatuk teljesítésére szükséges lovaik, e) az udvari és állami ménés intézeteknek, állami méneseknek, ménés és esikó telepeknek tenyész és gazdasági lovaik és járműveik, f) a kiristár tulajdonában levő lovakat és járműveket. A ki a lovak és járművek bejelentése tekintetében fennálló törvényes rendelkezéseknek nem tesz eleget kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik. Nagyvárad, 1915. nov. 29. Elomány Ferenc, katonai ügyi tanácsnok.

* **A bolgár Vörös-Kereszt jelentvénye.** A bolgár Vörös-Kereszt támogatására alakult országos bizottság által kiadott és a négyesszövetséget ábrázoló remek művű jelentvények iránt országszerte nagy érdeklődés mutatkozik. Miután technikailag lehetetlen minden egyes érdeklődőnek az általa kívánt példányt postán elküldeni, ennél fogva az Országos Bizottság, mely Budapestben az Országházban székel, kéri a vidéki városok hazafias kereskedőit, hogy levelezőlapon forduljanak hozzá és kérjenek bizományi eladásra és ők vállalkozzanak ezek eladására ott helyben. A tisztá jövedelem a bolgár bajtársakat gondozó Bolgár Vörös Kereszt Egyletnek jut. — A jelentvények ára finoman tűzzománcozva 1 korona, zománc nélkül 60

* A Katholikus Kör mai vetítőestélye. A Kath. Kör ma is érdekes vetítő előadással fogja szórakoztatni a közönséget. Az előadó dr. Popovics Miklós, a városunkban közsismert orvos lesz, aki a sobesáltek ápolását fogja ismertetni 92 pompás, színes vetített képben. Be lesz mutatva a katonák ápolása az első segélynyújtástól kezdve a kórházban való ápolásig. A közönség mindenesetre érdeklődéssel fogja kísérni a tanulságos előadást. Az előadás 5 órakor kezdődik.

* Jegyzők is kapnak beszerzési előleget. A belügyminisztertől tegnap a jegyzőket nagyon közelről érdeklő rendelet érkezett. A rendelet értelmében a községi jegyzők és segédjegyzők szintén vehetnek fel beszerzési előleget. A jegyzők által felvehető előleg nem haladhatja meg két havi fizetésüket. A pénzt december 31-ig feltétlenül fel kell venni, mert később már nem utalható ki. A felvett pénzt 1916. január 1-től 10 havi egyenlő részletben kell vissza fizetni. Nehogy pedig fennakadás legyen a kiutalások körül, a miniszter a jegyzők fizetését két hónapra ki is utalta az adóhivatalhoz. A minden tekintetben méltányos rendelet befejezésül tudatja a miniszter, hogy az állami tisztviselők fizetés javításának ügyével egyidejűleg a községi alkalmazottak ügye is tárgyalás alá kerül és ők is abban az előnyben fognak részesülni mint az állami tisztviselők.

* R-14 fok a hideg. A kellemetlen őszi esőzések után hirtelen salbériai tél köszöntött ránk, minden borzalmával. A mezőket, hegyeket hó borítja s az utakon a sár esonttá fegyott. Tegnap reggel a hegyeken és a mezőn R-14°-ra szállott alá a hőmérséklet és a városban is 10 fok hideg volt. Dacára a derült, napos időnek, a rémes hideg nem engedett. A Körözs erősen zajlott s ha pár napig így tart, jégpáncél borítja a Sebes Körözs medrét. A lassabb folyású patakok már mind befagytak. November hóban évtizedek óta nem volt ilyen borzalmas téli idő.

* A városi sertéskus ára. A városi közlemezési ügyosztály által beszerzett sertések termékei folyó hó 30-ikától kezdve, míg a készlet tart, a Kispiacon levő hatóságilag mézarszékben, valamint a városi zsirés szalonon üzletben (Apolló-bérház) a következő árakon lesznek vásárolhatók: Sertésbus kilogrammonként (nyomatékkal) 5 K 20 f., sertésbus kilogrammonként (nyomaték nélkül) 5 K 60 f., friss kolbász 5 K 60 f., friss különféle hurka 3 K 60 f., friss szalonna üzletben való, kilogrammonként 6 K 80 f., friss hárj kilónként 7 K. Nagyvárad, 1915. november hó 29-én. Lukács Ödön, főjegyző.

* Gróf Batthyányi Tamás halála a fogságban. Budapestről jelenti tudósítónk, hogy Batthyányi Tamás gróf, Batthyányi Tivadar gróf, országgyűlési képviselő öccse az orosz fogságban, Kievdn meghalt. Gróf Batthyányi, aki honvédhuszár százados, sebesülten került fogságba, ahol lábát amputálni kellett, azonban a műtét nem sikerült, a vitéz honvéd százados meghalt.

* A Vörös Kereszt céljaira ujabban adakoztak 1915. november 14-től 1915. november 27-ig: Biharmegyei Takarékpénztár adománya 100 K, Konyári Elöljáróság szeretet adománya 101-10 K, özv. Baumeister Ernőné adománya 10 K, S. B. adománya 20 K, Kiss Péter, Bors, adománya 2 K.

* Hősi halál. A háború tollánk is sok áldozatot követel; faink közül sokan pusztulnak el az ellenség golyóit, akik a esatatereken, távol a haza földjétől pihenik örök álmukat. Bőher Ignác nagyvárad keresskedő, akinek Szaniszló utcán van fűszerkeresskedése, mint népfőlkelő 11 hónapig teljesített szolgálatot a nagyvárad nyugvóállomáson s odaadó buzgalmaért a nyugvóállomás vezetőségének s Fetsner püspöknek elismerését érdemelte ki. Október elején menetszázadba osztották be s az olasz harctérre rendelték. Az Isonzómenti harcokban október 29-én egy olasz srappnellettől találva hősi halált halt. Haláláról bajtársai és volt századosa értesítették bánatos özvegyét s dicsérettel emlékeznek meg a hősi halált halt derék férfiú bátor magatartásáról. Az Isonzó mellett helyezték három hős bajtársával együtt örök nyugalomra.

* Illyén kétezer hold marad bevetetlenül. Csanády Jenő nagyszalontai főszolgabíró tegnap megszívlelendő jelentést tett az alispánhoz az illyei gazdasági viszonyokról. A jelentés szerint Illye község határában a múlt évben 1000 hold föld maradt parlagon. Az idén ez a szám meg fog kétszereződni. A földek elhanyagolásának nem annyira a munkás kezek hiánya az oka, hanem a községben levő lókörház. A község ló tulajdonosai ugyanis hetenkint 3-4 napot kénytelenek a lókörház szolgálatában dolgozni még pedig jó részt fölösleges munkáknál. Hogy mennyire fölösleges illusztrálja az, hogy legutóbb a kórház parancsnoksága a községtől 60 kilométerre levő aradmegyei Micskéről vásárolt fát és azt nem vonaton, hanem a községi igákkal szállíttatja el. A főszolgabíró a mezőgazdaság érdekében kéri az alispánt, hogy sürgősen intézkedjék, hogy a község a lókörházi fuvarozás alól fel legyen mentve. Ennek semmiféle akadályja nem volna, mert a lókörházban állandóan van 250-300 darab olyan ló, melynek egyedüli hibája a lassu mozgás. Ezeket a lovakat a kórház fel használhatja saját céljaira. Egyben kéri a főszolgabíró, hogy az ilyen lovakat bocsássa a kórház a gardák rendelkezésére a mezőgazdasági munkához.

* Lehet már korcsolyázni. A korai téllal hamar beköszöntött a korcsolyázók szezonja. A Rákóczi ut nagyobb üzleteiben vasárnap már ott légett a kirakatokban a figyelmeztető felirat:

— A ligetben jó a jég!

Csakugyan, a ligeti jégpályán délelőtt és kora délután már népes társasággal találkozunk, kipirult arcu fiúk és leányok gondtalan vidámsággal suhantak tova, őket nem sebezte meg a háború. Azok, akiket ksrja utólérhet, azok most úgy is szemben állanak vele, élottel, fegyverrel, szükséggel, nyomorral, de mindannyian küzdenek a harctéren, vagy itthon ellenségeinkkel, — ezeket nem lehetett itt látni. Csak a boldog, gyermek fiatalságot, kik fölött gondtalanul suhan el a háború, mint ők a jegen.

* Ekegépészek és fűtők nem vonulnak be. A m. kir. honvédelmi miniszter urnak 328206—915. számú távirati rendelete alapján közhírré tesztem, hogy az alkalmazásban álló és november 30-áig szabadságot gőz- és motoreke gépészek és fűtők további rendelkezésig bevonulni nem tartoznak. valamint, hogy december 6-án az 1878—1890 és 1892—1894 évi születésű és a most megtartott pótszemlén alkalmasnak talált gőz- és motoreke gépeknél alkalmazott gépészek és fűtők sem tartoznak ezen napon bevonulni. Nagyvárad, 1915. november 29. Rimler Károly polgármester.

* Baleset a vasuton. Vasárnap délelőtt Begdán Anna Váronkolyosról Élesdre igyekezett vonaton. Már közeledtek Élesd állomáshoz, mikor Bogdán Anna a kocsijához állott. Az ajtó körül telongás volt, aminek következtében hátulról véletlenül toszítás érte, úgy hogy Begdán Annának akaratlanul is kikellett ugrania a már lassuló vonatból. Az ugrás azonban szerencsétlen volt, mert ruhája véletlenül bele akadt a lépcsőbe, lába pedig a kocsikereke alá került. A vonat kereke a lábát bokán alul teljesen lemetszette. A szerencsétlenül járt nőt még azzal a vonattal beszállították a biharmegyei kórházba, ahol Vadász József rendőrfelügyelő hallgatta ki. A rendőrség megindította a vizsgálatot az ügyben.

* Adomány. Sebostyán Lajosné 10 koronát küldött szerkesztőségünkbe Nagyváradfalva templomára. Rendelkezési helyére utatjuk.

* Lovak és kocsik bejelentése. A m. kir. honvédelmi miniszter ur 1915. évi november hó 15-én kelt 16507—1915. évi számú körrendeletével folyó évi december hóban az összes lóállítási járásokban az 1912. évi LXIX. t. c. alapján ló és jármű összeírás, ennek megtörténte után pedig 1916. évi február hó 15-től kezdődőleg a hivatkozott törvény 11. §-a alapján újabb lóosztályozás foganatosítását rendelte el. Ezen körrendelet folytán felhivatnak mindezek, a kiknek birtokában Nagyvárad város területén ló vagy jármű van hogy folyó évi december 1-től december 8-ig terjedő nyolc napi határidőn belül lovaikat, járműveiket, továbbá a mállás állat felaszorolésekat a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. em. 32. számú szoba) jelentésükkel bejelentést a katonai ügyosztályánál ingyen kiszolgáltatandó bejelentő lapon írásban kell megtenni; írni nem tudók a bejelentést szóval is megtehetik. A bejelentés kötelezettsége kiterjed: 1. a lovakra vonatkozólag minden lóra, tehát a nyilvántartó lappal már ellátott, de ezideig még be nem hívott lovakra is, továbbá öszvérekre, öszvérazamarakra és szamarakra. 2. a járműveket illetőleg a fogates járművekre, a bivalyaszekerekre, a kordélyokra (két kerekű kocsikra) az egy és két fogatu kutyakordélyokra, továbbá a száncókra, kézi száncókra (ródlíkra) és bivalyszáncókra. Nem kell bejelenteni azokat a lovakat és járó műveket a) a mályek a király és a királyi ház tagjainak advar-tartásához tartoznak, b) a melyek a nemzetközi jog értelmében területen kívüliséget élvezők személyes használatára szolgálnak, c) a fegyveres erőhöz tartozó egyéneknek annyi lovat és járművét, amennyit mozgósításakor tartani kötelesek, d) a esendőséghez tartozóknak szolgálatuk teljesítésére szükséges lovat, e) az udvari és állami ménés intézeteknek, állami méneseknek, ménés és esikó telepeknek tenyész és gazdasági lovat és járműveit, f) a kiristár tulajdonában levő lovakat és járműveket. A ki a lovak és járművek bejelentése tekintetében fennálló törvényes rendelkezéseknek nem tesz eleget kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntöttek. Nagyvárad, 1915. nov. 29. Eleméry Ferenc, katonai ügy tanácsnok.

* A bolgár Vörös Kereszt jelentvénye. A bolgár Vörös Kereszt támogatására alakult országos bizottság által kiadott és a négyesszövetséget ábrázoló remek művű jelentvények iránt országszerte nagy érdeklődés mutatkozik. Miután technikailag lehetetlen minden egyes érdeklődőnek az általa kívánt példányt postán elküldeni, ennőfogva az Országos Bizottság, mely Budapestben az Országházban székel, kéri a vidéki városok hazafias kereskedőit, hogy levelezőlapon forduljanak hozzá és kérjenek bizományi eladásra és ők vállalkozzanak ezek eladására ott helyben. A tiszta jövedelem a bolgár bajtársakat gondozó Bolgár Vörös Kereszt Egyletnek jut. — A jelentvények ára finoman tűzzománcozva 1 korona, zománc nélkül 60

Nagyvárad fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R. T.

fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveiták.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városában.

Hirdetmény.

A világháború folytán a nyers anyagok behozatala Magyarország területére csaknem teljesen lehetetlenné vált és így a hadsereg részére szükséges nyers anyagokat a belföldön kell beszerezni. Ennélfogva felhívja a rendőrfőkapitányi hivatal Nagyvárad város házias érzelmű, s minden nemzeti akcióban áldozatkész közönségét, hogy a birtokában levő ócska ruhanemű, gyapot vagy rongy, takaró, pekréc, továbbá mindenféle gummi és kautsuk tárgysáknak az Országos Központi Hitelszövetkezet helybeli szervei által leendő

összegyűjtését elősegítsék s minden tekintetben rajta legyenek, hogy nevezett tárgyakból minél több gyűljön össze hadügyi célokra, mert az ily módon begyűlt anyagok ipari feldolgozás után újra hasznosíthatni fognak.

Ere az akcióra különösen a gyermekek vehetők eredményesen igénybe, akik a különféle tárgyak gyűjtésével ugyanis szívesen foglalkoznak. Az összegyűjtött anyagok az Országos Központi Hitelszövetkezet helybeli csoportjának adandó át, ahonnan a fővárosba djatalan szállíthatnak föl.

Nagyvárad, 1915. november 24 én.

Rendőrfőkapitány.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes városrészeire vonatkozó s a m. kir. Pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1915. évi Házbér és Házosztályadó kivetési lajstromok az 1909 évi XI. t. cz. 4. §-a értelmében folyó évi november 28-tól december 4-ig nyolcz napi közzemlére a városi adóhivatalnál kitétetnek és pedig:

az Olasz (I. sz. kerület) városrésze nézve a 21. szobában
a II. kerület (Ujváros és Külváros) nézve a 14-ik sz. szobában és a III-ik Vár-alja, Velence, Csillagváros és a Hegyközségre nézve a 26-ik sz. szobában.

Miről az érdekeit adózók azon figyelemzetéssel értesítetnek, miszerint a jelzett lajstromokban terhükre kivetett adókat a kitétt helyeken megtekinthetik és az ellene nemaláni felszólamlásokat — az adózók, akik ezen adónemmel már előző évben is megróva voltak, a lajstrom közzemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, akik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adóközségükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt, — a kir. Pénzügyigazgatósághoz benyújthatják.

A később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá vételni nem fog.

Nagyvárad, 1915. évi nov. hó 28-án.

Városi adóhivatal.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, ivlámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.